

Budapest, 2016. április 12. - Megkezdődött a Hóman Bálint akadémiai tagságának visszaállítása érdekében indított polgári per kedden a Fővárosi Törvényszéken.

A felperesek - akiket Varga István ügyvéd képvisel - a két világháború közötti tudós, kultuszminiszter leszármazottjai, az alperes a Magyar Tudományos Akadémia (MTA).

A kereset lényege, hogy a bíróság mondja ki: az Akadémia 1945 nyarán jogi szempontból nem zárta ki Hóman Bálintot, illetve érvénytelenül zárta ki, avagy a kizáró határozat nem is lépett hatályba.

A keddi tárgyaláson Varga István - korábbi fideszes országgyűlési képviselő - kifejtette: jogi értelemben nem is létezik az a határozat, amelyben a világháború után néhány hónappal, az ország szovjet megszállása idején a 250 tagú testület 14 tagja kizárta az egykori történészt, akadémikust.

A jogi képviselő utalt arra is, hogy a szovjet megszállás nyilvánvalóan meghatározhatta az Akadémia döntését.

Varga István emlékeztetett arra is, hogy az Akadémia negyedszázaddal ezelőtt, a rendszerváltás idején visszavette korábban kizárt tagjait, három kivétellel. Nem történt meg az akadémiai rehabilitációja Hóman Bálintnak, továbbá József főhercegnek, a Habsburg család tagjának és Orsós Ferenc antropológusnak, aki 1943-ban részt vett annak a bizottságnak a munkájában, amely megállapította, hogy a megszállt lengyel területeken, Katyn környékén 1940-ben mintegy húszezer lengyel hadifogoly életét követelő tömegmészárlást szovjet csapatok hajtották végre.

Ezzel kapcsolatban Varga István felhívta a figyelmet arra is: József főherceget és Orsós Ferencet soha nem ítélték el, a Hóman Bálintra háborús bűntett miatt kiszabott életfogytiglani szabadságvesztés pedig 1946-ban - tehát a kizáró akadémiai döntés után - született. Tavaly pedig a Fővárosi Törvényszék jogerősen semmissé nyilvánította az 1946-os elítélést és kimondta Hóman Bálint ártatlanságát - tette hozzá.

A kereseti kérelemben szerepel az is, hogy a törvényszék állapítsa meg: becsületsértő volt az Akadémia elnökének azon nyilatkozata, amely szerint Hóman Bálint nyilas elveket képviselt. Emiatt a felperes kéri azt is, hogy bocsánatkérő közleményt tegyen közzé az alperes a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) honlapján 2015. december 9-én közzétett Fénnyel a sötétség ellen című cikke miatt.

Az Akadémia jogi képviselője, a kereset elutasítását kérte. Részben vitatta azt, hogy a felperesek egyáltalán perelhetik ebben az ügyben az Akadémiát, részben pedig azzal érvelt, hogy az 1945-ös eljárások megfeleltek az akkori szabályoknak.

A tudós testület hetven év elteltével már nem lát módot arra, hogy tartalmi szempontból felülvizsgálja az akkori kizárásokat, kifogásolja okszerűségüket. A tartalmi kérdések vizsgálatára az Akadémia akkori tagságának volt meg a lehetősége - közölte az Akadémia jogásza.

A felperes kérelmére a törvényszék felhívta az Akadémiát az ügyvel kapcsolatos iratok becsatolására. Az MTA jogi képviselője azonban jelezte, hogy ilyenek nem állnak rendelkezésükre, maguk is jobbra csak kivonatokról dolgoznak.

A per júniusban folytatódik a törvényszéken.

Írta: Adminisztrátor

2016. április 12. kedd - Módosítás: 2016. április 12. kedd

Hóman Bálint 1885-ben született a fővárosban, a két világháború közötti magyar történettudomány kiemelkedő alakja, egyetemi tanár, 1918-tól az Akadémia levelező, 1929-től rendes tagja, 1933 és 1945 között igazgatója, az 1920-as évek elején állt a Országos Széchényi Könyvtár, majd a Magyar Nemzeti Múzeum élén. A Hóman-Szekfűként emlegetett akkori reprezentatív magyar történelmi összefoglalásnak a kezdetektől a 15. századig tartó fejezeteit Hóman Bálint írta, a többit Szekfű Gyula.

Hóman Bálint nem csupán kormánytag, hanem Klebelsberg Kunót követve 1932 és 1942 között kisebb megszakítással vallás- és közoktatásügyi miniszter és parlamenti képviselő is volt. Ezt a pozícióját a nyilas hatalomátvétel után is megtartotta, majd a szovjet hadsereg elől Németország felé menekült, és amerikai fogságba került. Népbíróági perében Szekfű Gyula és az akkor még fiatal Kosáry Domokos történész - a rendszerváltás után az Akadémia elnöke - állt ki mellette.

Hóman Bálintot 1946-ban a Szovjetunió elleni 1941-es hadba lépés miatt háborús bűntettért életfogytiglanra ítélték, a börtönben hunyt el 1951-ben. Tavaly perújítási eljárásban a Fővárosi Törvényszék jogerősen kimondta az 1946-os ítélet semmisségét és bűncselekmény hiányában felmentette a háborús bűntett vádjáról.

A Hóman Bálint Alapítvány a múlt év végén Székesfehérváron tervezett szobrot állítani a néhai politikusnak, ám a tiltakozások hatására elállt tervétől. Előzőleg Orbán Viktor miniszterelnök úgy fogalmazott, hogy az alkotmány szerint nem támogatható olyan politikai vezető szobrának felállítása, aki Magyarország szuverenitásának elvesztésekor hatalmon volt, aki együttműködött az elnyomókkal.